

GAZ WODA TECHNIKA SANITARNA

MIESIĘCZNIK, ORGAN POLSKIEGO ZRZESZENIA GAZOWNIKÓW, WODOCIĄGOWCÓW
I TECHNIKÓW SANITARNYCH, ZWIĄZKU GOSPODARCZEGO GAZOWNI I ZAKŁADÓW
WODOCIĄGOWYCH W PAŃSTWIE POLSKIM ORAZ POLSKIEGO KOMITETU TECHNIKI
SANITARNEJ I HIGIENY MIAST

KOMITET REDAKCYJNY: INŻ. ANTONI DZIURZYŃSKI, INŻ. BRONISŁAW KLIMCZAK,
INŻ. EDWARD MIANOWSKI, DR TADEUSZ ORZELSKI, IGNACY PIOTROWSKI, INŻ. WŁO-
DZIMIERZ RABCZEWSKI, DR INŻ. BŁAŻEJ ROGA, INŻ. ZYGMUNT RUDOLF, INŻ. MIE-
CZYŚLAW SEIFERT, INŻ. CZESŁAW SWIERCZEWSKI, INŻ. MARIAN WIELEŻYŃSKI

REDAKTOR: DR INŻ. JAROSŁAW DOLIŃSKI
SEKRETARZ REDAKCJI: INŻ. JÓZEFA CZAPLIKA

ROCZNIK XVIII

1938

Biblioteka Jagiellońska

1002518702

KRAKÓW

Nakładem Polskiego Zrzeszenia Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych
oraz Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim

101929

m 18(1938)

TREŚĆ ROCZNIKA XVIII z r. 1938

	Strona
Nasz dwudziesty Zjazd *	145
Mija dwadzieścia lat	345

A. Gazownictwo.

Czaplicka Józefa inż.: Teoretyczne zasady gazowego oświetlenia publicznego *)	18
— Urządzenia chłodnicze w gazowniach *)	96
— Nowsze poglądy na kalkulację w gazownictwie *)	243
— Zastosowanie gazu do klimatyzacji powietrza *)	283
— Nowsze poglądy na taryfikację w gazownictwie	289
Cz. J.: Kongres Światowej Konferencji Energetycznej	370
— Zastosowanie prawa Ohma do obliczania przewodów wysokoprężnych dla gazu *)	403
Dziurzyński Antoni inż.: Sprawa odtruwania gazu w Gazowni Warszawskiej	1
— Charakterystyka oświetlenia publicznego gazowego m. Poznania *)	149
— Sprawozdanie z rocznego Zjazdu Niemieckich Gazowników i Wodociągowców w Lipsku	219
Grossman Andrzej inż. patrz Roga Błażej dr inż.	
Huber Maksymilian T. dr prof.: O wartości technicznej rur stalowych	155
Janczak Leon: Wodo- i gazo-szczelne oraz elastyczne przejścia rurociągów przez fundamenty i ściany *)	400
Jankowski Alfons: Najnowsze studia nad izolacją rur do gazu i wody *)	202
Jankowski Tadeusz inż.: Gazownia miasta Grudziądza w świetle niskich cen gazu	132
— Problem obniżenia cen gazu w małych gazowniach przez obniżenie własnych kosztów produkcji	152
Klimeczak Bronisław inż.: Możliwości rozwoju gazownictwa w Polsce *)	8
— Sprawozdanie z podróży do Düsseldorfu na Zjazd Gazowników i Wodociągowców Niemieckich oraz wrażenia z wystawy „Schaffendes Volk“	71
Krakowska Gazownia Miejska: 48-godzinny tydzień pracy przy ruchu ciągłym *)	70
Krzysz Zygmun inż.: Elastyczne połączenia rur żeliwnych „Union“, ich produkcja i zastosowanie *)	91
Mianowski Edward inż.: Nowe inwestycje w Krakowskiej Gazowni Miejskiej *)	237
Obidowicz Ludwik inż.: Sposoby połączeń żeliwnych i stalowych rur a szczelność gazociągów *)	48
— Źródła strat gazu i sposoby ich zwalczania *)	273
Pokaz „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ na XX Zjeździe Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich *)	293
Roga Błażej dr inż. i Grossman Andrzej inż.: Konsumcja gazu w Warszawie *)	30
Roga Błażej dr inż.: Umowa o dostawę gazu pomiędzy Gazownią miejską m. st. Warszawy a odbiorcami gazu	105
Stanisz Zbigniew inż.: Węgiel aktywny w zastosowaniu do oczyszczania gazów przemysłowych i wody	205
Wein Feliks inż.: Wywózka ziemi	133
Wirbser Zygmunt inż.: Nowoczesne konstrukcje przyborów gazowych *)	360, 390

Nadesłane.

Kilka słów o nowych sposobach izolacji przewodów podziemnych	27
Prowizoryczne zabezpieczanie rur pękniętych lub nadgryzionych przez korozję za pomocą taśmy ochronnej	79
Uwagi do uwag	108

Sprawozdania z ruchu i zarządu.

70-lecie Gazowni Miejskiej w Tczewie	27
Rekordowe oddanie gazu Krakowskiej Gazowni Miejskiej	28
Sprawozdanie Krakowskiej Gazowni Miejskiej za rok 1936/37	53
Gazownia Miejska w Łodzi w latach 1920—1936 *)	79
Zestawienie wyników ruchu pieców w Gazowni m. Bydgoszczy	225
Sprawozdanie Bydgoskiej Gazowni Miejskiej za rok 1937/38	254
Sprawozdanie Krakowskiej Gazowni Miejskiej za rok 1937/38	296
Uruchomienie dalszych nowych pieców w Krakowskiej Gazowni Miejskiej	375
Węgiel karwiński w Krakowskiej Gazowni Miejskiej	375

* Artykuły ilustrowane są oznaczone gwiazdką.

Przegląd czasopism.

Wytyczne dla ustalania wielkości urządzeń w gazowniach	226
Korozja a odtruwanie gazu	226
Parę cyfr dotyczących gazownictwa amerykańskiego	227
Zużycie gazu przez przybory	227
Wpływ zawartości wody w węglu na zużycie podpału	296
Doświadczenia z ruchu suchej oczyszczalni gazu	297
Masy do oczyszczania gazu w postaci kształtek	297
Oznaczanie siarkowodoru w gazie węglowym	298
Oszczędne piece bębnowe	298
Zmiany w gazowni w Morawskiej Ostrawie	298
Ogrzewanie gazem największego garażu w Europie	378
Gazyfikacja transportu	378
Gaz w małych kuchniach fabrycznych	379
Rozprowadzanie propanu w stanie gazowym za pomocą sieci przewodów	411
Ułożenie syfonów w rzece Escaut pod Termonde	412
Nowe drogi propagandy gazu w budownictwie *)	413
Zwarcie między gazomierzem a licznikiem elektrycznym	414

Nowe wydawnictwa.

Prof. K. Stadtmüller i inż. K. Stadtmüller: Słownik techniczny	53
Dr Ing. Lüder Segelken: Grossraumwirtschaft in der deutschen Gasversorgung	54
DVGW. Gasbeleuchtung — Taschenbuch für Gasingenieure	54
„Rurociągi w miastach“	112
„Spawacz“	112
„Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy“ na rok 1938	112
„WI“	112
Nowy miesięcznik techniczny	113
DVGW. Technische Vorschriften und Richtlinien für die Einrichtung von Niederdruckgasanlagen in Gebäuden und Grundstücken	229
Dr. Heinz Kurz u. Dr. Fritz Schuster: Koks. Ein Problem der Brennstoffveredlung	229
Kalendarz Spawalniczy na r. 1938/39	230
Bezpieczeństwo i Higiena Spawacza	230
„Statystyka w Przedsiębiorstwie“	260
Dr. Ing. Hans Vogt: Kostenrechnung und Tarifgestaltung in der Gasversorgung	260
Dr Inż. L. Kowarski: Les avant-projets de distribution du gaz	301
Inż. Bolesław Szupp: Podręcznik spawania acetylenowego	301

Wiadomości bieżące.

X Zjazd Naftowy	81
Paliwo zastępcze w piecach przemysłowych opalanych gazem ziemnym	113
Kongres Światowej Konferencji Energetycznej w Wiedniu	115
Zaopatrzenie kraju w siarkę	231
Pierwszy Polski Kongres Techników	302
Nowe normy	302
Drugie wydanie norm naftowych	342
Wyższe Studium Naukowej Organizacji	415
Zjazd Sekcji Inżynierii Chemicznej Z. I. Ch.	415
I Polski Zjazd Spawalniczy	415
Księga I Polskiego Kongresu Techników	416

Wiadomości ze świata.

Nowa gazownia w Bratisławie	55
W poszukiwaniu nowych źródeł środków pędnych	303
Zmiana oświetlenia publicznego elektrycznego na gazowe	303
Gazociąg wysokoprężny z rur żeliwnych	303
Gazownictwo w niektórych państwach europejskich	303
Rozwój oddania gazu w Londynie	304
Popularna chłodnia w Niemczech	304

	Strona
Największa kuchnia w Stanach Zjedn. A. P. posługuje się gazem	304
Gaz na światowej Wystawie w N. Jorku w r. 1939	304
Gazownia w Szanghaju podczas walk w r. 1937	344
Konkurs „kąpania dziecka“	344
Nowa katedra gazownicza na Politechnice w Karlsruhe	423
Równowartość różnych źródeł ciepła w gospodarstwie domowym	423
Organizacja sprzedaży przyborów gazowych w Berlinie	423
Angielskie przepisy bezpieczeństwa dla gazowni	424
Popularność gazomierzy - automatów w Anglii	424
Lokomotywa gazowa	424
Holowniki gazowe	424
Iluminacja gazowa Rzymu	424
Ankieta konkursowa	424

B. Wodociągarnstwo.

Banel Jan: Wpływ wody i obszaru rejestracji na pracę wodomierzy skrzydełkowych oraz możliwości stosowania ich jako odliczników *)	384
Bronikowski-Oppeln Maurycy inż.: Przewody rurowe a obrona kraju	241, 366
Daniewski Włodzimierz inż.: Instalacje wodociągowe dla wody siarczano-słonej w Solcu-Zdroju *)	201
Dohnalik Kazimierz inż. el. patrz Lazoryk Bogdan inż.	
Dziurzyński Antoni inż.: Sprawozdanie z rocznego Zjazdu Niemieckich Gazowników i Wodociągowców w Lipsku	219
Huber Maksymilian T. dr prof.: O wartości technicznej rur stalowych	155
Janczak Leon: Wodo- i gazo-szczelne oraz elastyczne przejścia rurowościągów przez fundamenty i ściany *)	400
Jankowski Alfons: Najnowsze studia nad izolacją rur do gazu i wody *)	202
Kielanowski Tadeusz inż.: Porównanie i charakterystyka rezultatów oczyszczania wody z Wisły w Wodociągach Warszawy i Krakowa	13
— Zakres wiedzy i szkolenie specjalistów w dziale technologii wody	103
— O przyczynach korozji przewodów wodociągowych	269
Kirkor Teodor mgr doc.: Wody wstępne m. st. Warszawy i okolicy	160
Klimczak Bronisław inż.: Sprawozdanie z podróży do Düsseldorfu na Zjazd Gazowników i Wodociągowców Niemieckich oraz wrażenia z wystawy „Schaffendes Volk“	71
Krakowska Gazownia Miejska: 48-godzinny tydzień pracy przy ruchu ciągłym *)	70
Krzysz Zygmunt inż.: Elastyczne połączenia rur żeliwnych „Union“, ich produkcja i zastosowanie *)	91
Lazoryk Bogdan inż. i Dohnalik Kazimierz inż. el.: Odmrażanie rurowościągów metodą elektryczną *)	381
Obalski Jan inż.: Laboratorium wodomierzowe Głównego Urzędu Miar *)	43
Obalski Jan inż. i Szymański Henryk inż.: Gospodarka wodomierzowa miasta Paryża *)	233
Piotrowski Ignacy: „Stalowe rury przewodowe, a obrona kraju“	279, 397
Pokaz „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ na XX Zjeździe Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich *)	293
Popielski Wacław inż.: Przenoszenie wartości pomiarowych wodomierza na drodze elektrycznej *)	278
Rudolf Zygmunt inż. mgr: Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku	346
Seifert Mieczysław inż.: Zwrotny zawór kątowy hydrauliczny lub mechaniczny *)	198, 254
— Zesuwka kólnierzowa *)	200
Stanisz Zbigniew inż.: Węgiel aktywny w zastosowaniu do oczyszczania gazów przemysłowych i wody	205
Stiksa Józef inż.: Chlorowanie wody i ścieków kanałowych *)	57
Szymański Henryk inż. patrz Obalski Jan inż.	
S. W. inż.: Oczyszczanie wody przy pomocy węgla aktywnego BSW *)	89
Uroczyste otwarcie Zakładu Wodociągowego w Maczkach *)	51
Wein Feliks inż.: Wywózka ziemi	133
Wierzchlejski Klemens inż.: Przewody rurowe a obrona kraju	366, 397

Nadesłane.

Wodociągi wielogminowe czy grupowe	79
Zwrotny zawór kątowy hydrauliczny lub mechaniczny	254

Sprawozdania z ruchu i zarządu.

Sprawozdanie z eksploatacji Wodociągów i Kanalizacji m. Częstochowy za r. 1936/37	28
---	----

Przegląd czasopism.

Zagadnienie wody na Sycylii	110
Zabezpieczenie stacyj wodociągowych od zanieczyszczania wody	110
Zwiększenie szybkości filtracji w filtrach amerykańskich	110
Berlińskie wieże wodne	110
Hydrauliczna próba szczelności rurociągu	111
Użycie rur porcelanowych do przewodów z gorącą wodą	111
Prawa do wód gruntowych w Wielkiej Brytanii	228
Uwagi o zaopatrywaniu ludności w wodę do picia na Węgrzech	228
Występowanie arsenu na Śląsku powodem choroby	229
Nowe rodzaje materiałów wtłaczanych w podłoże dla uszczelnienia	255
Nowe urządzenia zakładów wodociągowych w Opolu	255
Nowa wieża wodna w Bytomiu	255
O zastosowaniu komórki fotoelektrycznej w wodociągach	256
Zginanie rur pod prasą	256
Organizacja obsługi sieci wodociągowej	257
Przyczyny czernienia piasku w amerykańskich filtrach pośpiesznych	376
Usuwanie przykrego smaku i woni z wody ze strumienia w South Fallsburg	376
Ochładzanie zbyt ciepłej wody wodociągowej	376
Usuwanie żelaza bez przewietrzania w zamkniętym zbiorniku pod ciśnieniem	376
Wodociągi Londynu	410

Nowe wydawnictwa.

Prof. K. Stadtmüller i inż. K. Stadtmüller: Słownik techniczny	53
„Rurociągi w miastach“	112
„Spawacz“	112
„Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy“ na rok 1938	112
„WI“	112
Nowy miesięcznik techniczny	113
Dr. Ing. Erich Bieske: Rohrbrunnen	230
Kalendarz Spawalniczy na rok 1938/39	230
Bezpieczeństwo i Higiena Spawacza	230
„Statystyka w Przedsiębiorstwie“	260
Inż. Kazimierz Nowakowski: Zaopatrzenie w wodę górno-śląskiego okręgu przemysłowego	301
Inż. Bolesław Szupp: Podręcznik spawania acetylenowego	301

Wiadomości bieżące.

Działalność Komisji Urządzeń Zdrowotnych Związku Stowarzyszeń Przyjaciół Wielkiej Warszawy	261
Pierwszy Polski Kongres Techników	302
Nowe normy	302
Wyższe Studium Naukowej Organizacji	415
Zjazd Sekcji Inżynierii Chemicznej Z. I. Ch.	415
I Polski Zjazd Spawalniczy	415
Księga I Polskiego Kongresu Techników	416

C. Technika Sanitarna.

Janczak Leon: Wodo- i gazo-szczelne oraz elastyczne przejścia rurociągów przez fundamenty i ściany *)	400
Kirkor Teodor mgr dec.: Zasady oczyszczania ścieków miejskich na polach irygowanych. Wykorzystanie ścieków dla rolnictwa	177
Oczyszczalnia wody z Rawy na Klimzowcu	408
Pokaz „Gaz, Woda i Technika Sanitarna“ na XX Zjeździe Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich *)	293
Posiedzenie Międzyministerialnej Komisji Ochrony Rzek	372
Rudolf Zygmunt inż. mgr: Usuwanie śmieci w myśl nowej ustawy z dnia 31 III 1938 r.	211
Stiksa Józef inż.: Chlorowanie wody i ścieków kanałowych *)	57
— Nowe drogi w dziedzinie oczyszczania ścieków kanałowych *)	187
— Ulepszone złoża zraszane	354
Szempliński Stefan inż.: Zabezpieczenie m. Krakowa od powodzi a oczyszczanie ścieków kanałowych za pomocą stawów rybnych *)	119

Wein Feliks inż.: Wywózka ziemi	Strona 133
Wojciechowski Henryk inż.: Wysypiska a względy higieniczne i gospodarcze	193

Sprawozdania z ruchu i zarządu.

Sprawozdanie z eksploatacji Wodociągów i Kanalizacji m. Częstochowy za r. 1936/37	28
---	----

Przegląd czasopism.

Dur brzuszny i śmiertelność w wielkich miasta Stanów Zjedn.	110
Zagrożone dostarczanie wody do picia z jeziora zuryskiego	228
Robotnik wodociągowy przyczyną epidemii	229
O zastosowaniu oligodynamicznego działania srebra w higienie wody	255
Rozdrabnianie grubych części płynących w wodach ściekowych	259
Próba ustalenia ilości nieczystości w posesjach nieskanalizowanych	259
Zagadnienie oczyszczalni ścieków dla miasta Plzna	299
Urzędowy projekt centralnej oczyszczalni ścieków dla miasta Brna	299
Zastosowanie gazu pochodzącego z fermentacji osadów	377
Centralne urządzenia w budynkach do usuwania śmieci z mieszkań	377

Nowe wydawnictwa.

Stadtmüller K. prof. i Stadtmüller K. inż.: Słownik techniczny	53
„Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy“ na rok 1938	112
„Statystyka w Przedsiębiorstwie“	260

Wiadomości bieżące.

Potrzeby działu techniki sanitarnej	115
Działalność Komisji Urzędów Zdrowotnych Związku Stowarzyszeń Przyjaciół Wielkiej Warszawy	261
Pierwszy Polski Kongres Techników	302
Ochrona zieleni miejskiej i samorządowej	343
Odczyty z działu techniki sanitarnej	415
Międzynarodowa konferencja w sprawie higieny wsi i miasteczek	415
Wyższe Studium Naukowej Organizacji	415
Zjazd Sekcji Inżynierii Chemicznej Z. I. Ch.	415
Księga I Polskiego Kongresu Techników	416

D. Z życia organizacji.

XX Zjazd Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich (zawiadomienie)	29
Komunikaty Związku Gospodarczego Gazowni i Zakładów Wodociągowych w P. P.	56, 81, 204, 380
Protokół posiedzenia Zarządu Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. w dniu 17 grudnia 1937 r.	82
Protokół posiedzenia Zarządu Związku G. G. i Z. W. w dniu 18 grudnia 1937 r.	85
Porządek obrad XX Walnego Zgromadzenia Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S.	116
Porządek obrad XX Walnego Zgromadzenia Związku G. G. i Z. W.	116
Program ogólny XX Zjazdu Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich w Katowicach i Chorzowie	117
Program szczegółowy referatów na XX Zjeździe Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich	118
Wykaz członków Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. na dzień 1 VI 1938 r.	134
Protokół posiedzenia Zarządu Związku G. G. i Z. W. w dniu 4 marca	138
Protokół posiedzenia Zarządu Głównego Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. w dniu 5 marca	140
Kurs z zakresu gazownictwa *)	232
Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o poparciu działalności Związku Gospodarczego G. i Z. W.	262
Protokół posiedzenia Zarządu Głównego Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. w dniach 6 i 7 maja	263
Protokół posiedzenia Zarządu Związku G. G. i Z. W. w dniu 7 maja	266
Z Międzynarodowego Związku Przemysłu Gazowniczego	268
Sprawozdanie z XX Zjazdu Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych Polskich w Katowicach i Chorzowie *)	305, 379
Protokół XX Walnego Zgromadzenia Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. w dniu 23 czerwca	311

	Strona
Protokół XX Walnego Zgromadzenia Związku G. G. i Z. W. w dniu 24 czerwca	323
Uczczenie Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. przez D. V. G. W.	343
Odznaczenia członków Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S..	343, 379
Skład Prezydium Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. oraz Związku G. G. i Z. W. na rok 1938/39	343
Skład Zarządu Sekcji gazowniczej Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S.	379
IV Międzynarodowy Kongres Przemysłu Gazowniczego	416
Zjazd regionalny przedstawicieli gazowni i wodociągów woj. poznańskiego	416
Protokół posiedzenia Zarządu Głównego Polskiego Zrzeszenia G. W. i T. S. w dniu 7 X	417
Protokół posiedzenia Zarządu Związku G. G. i Z. W. w dniu 8 X	421

Sprawozdawcy sygnują: (J. Cz.) inż. Józefa Czaplicka — (J. D.) dr inż. Jarosław Doliński — (T. K.) inż. Tadeusz Kielanowski — (L. O.) inż. Ludwik Obidowicz — (W. Sz.) inż. Witold Szczepkowski.
